

6. Теорія і практика перекладу

Зімонова О.В. ст.викладач

кафедри суспільно-гуманітарних наук

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь, Україна

Переклад як одна із форм вивчення мови у В Н З

Анотація

Зімонова О.В. Навчальний переклад як одна із форм вивчення мови у ВНЗ

Уданій статті автор звертає увагу на значення наукового перекладу під час вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» у вищому навчальному закладі. Застосування навчального перекладу тільки тоді принесе користь, коли він проводитиметься систематично і в певній системі. Добір дидактичного матеріалу залежить насамперед від мети, яку ставить перед собою викладач.

Ключові слова: *навчальний переклад, структура, слова, словосполучення, система, мовні норми.*

Summary

Zimonova O.V. educational translation as one of the form of language at establishment of higher education

The author pays attention to the significance of scientific translation during the study of course «Professional Ukrainian» at establishment of higher education in the

article. The application of educational translation will be useful under methodical work and within the certain system. The selection of teaching aids depends on the purpose of teacher.

Як це не прикро, але сьогодні на 20-му році незалежності ми змушені констатувати, що в багатьох областях студенти перебувають переважно у російськомовному оточенні, а це не може не позначитись на рівні їхнього володіння українською мовою.

Одним із засобів боротьби за чистоту мови на заняттях з української мови за професійним спрямуванням є навчальний переклад. Чим більше студенти порівнюватимуть різні форми та мовні засоби, тим уважнішими вони стають до норм обох мов.

Відомий психолог Імеладзе дає досить цікаве визначення навчального перекладу, а саме: «Переклад – це специфічна форма активності, в основі якої лежить установка, що може привести в дію поперемінно або одночасно будь-які мовні засоби, які знаходяться в розпорядженні суб'єкта відповідно до завдань, що стоять перед ним». Тому, чим частіше на заняттях застосовуватиметься переклад, тим вільнішим буде перехід з однієї мови на іншу, тим глибшими будуть знання з обох мов.

Існує кілька типів перекладу. Найпоширенішим є один – з російської мови на українську. Цей тип перекладу дає можливість орієнтуватися в структурі української та російської мов.

Застосування навчального перекладу тільки тоді принесе користь, коли він проводитиметься систематично і в певній системі. Добір дидактичного матеріалу залежить насамперед від мети, яку ставить перед собою викладач.

Під час вивчення конкретних тем доцільно підбирати відповідний матеріал.

Це можуть бути окремі слова, словосполучення, речення і навіть цілі тексти.

Мельниченко В.Я. зазначає: «Навіть при перекладі окремих речень неможливо сконцентрувати всю увагу на якомусь одному мовному факті...якщо переклад здійснюється з метою ґрунтовного опрацювання певної конкретної теми, розпорошувати увагу студентів на інші мовні явища було б недоцільним[2,61].

Слід зазначити, що для засвоєння одного якогось правила бажано застосовувати переклад окремих слів та словосполучень.

Під час повторення теми «Співвідношення звуків і букв» можна запропонувати перекласти українською мовою слова та словосполучення і проаналізувати різницю у написанні букв у російській та українській мовах. Наприклад: поет Лермонтов, реки Евразии, инженер – экономист, экспедиция в Египет, летчик Рылеев, энергия воды, машинист электровоза.

До теми «Правила вживання апострофа» можна запропонувати переклад таких слів: миллион, семья, оловянный, мясной, девять, мягкий, пламя.

Ще можна використати диктант – переклад такого типу: областной, шестсот, счастливый, комендантский, жалостливый, сердце, поздно.

Для перекладу текстів за фахом треба підбирати матеріал відповідно до кожної спеціальності. Можемо навести такі приклади:

- Для студентів спеціальностей «агрономія» та «Екологія»

«Животный мир представляет собой важную часть биосферы. Роль животных в круговороте веществ и потоках энергии определяется высоким уровнем протекающих в их организмах энергетических процессов, исключительным многообразием (около 2 млн видов) и большой подвижностью. Чем больше разнообразие организмов, протяженнее и сложнее цепи питания в биоценозе, тем он устойчивее.

Велика роль животных в формировании ландшафта. За счет морских, в основном одноклеточных, животных (отр. Foraminifera, Radiolaria) образуются осадочные породы. Планктонные организмы, имеющие наружные раковины, после смерти оседают на дно. Скопления их скелетов (глобигериновый ил) на дне морей и океанов в тропической и умеренной зонах покрывают площадь 105 млн км².

Большую роль играют животные в образовании почв. Живущие в почве простейшие, круглые и кольчатые черви, коллемболы, клещи, насекомые и их личинки, млекопитающие разрыхляют почву, способствуют проникновению в нее воздуха и влаги, обогащают органическими веществами, обеспечивают плодородие».

- Для студентів технічних спеціальностей:

«Электронный паспорт содержит в себе данные, которые разнесены по четырем основным функциональным блокам. Первый из них — это персональные данные. Этот функциональный блок включает в себя имя, фамилию, отчество, год рождения, семейное положение, прописку, сведения о детях и прочую информацию о гражданине.

Вторым функциональным блоком является информация о визах. Эта информация выносится в отдельную группу, поскольку она обновляется и дополняется гораздо чаще.

Третьим блоком являются биометрические данные. К ним относятся: фотография гражданина в формате jpg, отпечатки пальцев, снимок сетчатки глаза и любые другие данные, которые физиологически подтверждают личность человека.

Четвертый блок — это криптографические данные, которые представляют собой цифровой ключ, благодаря которому осуществляется защита целостности и проверка подлинности информации».

- Для студентів економічних спеціальностей:

«Рынок - это сфера проявления экономических отношений между производителями и потребителями товаров, между стоимостью и потребительной стоимостью товаров.

В условиях рыночной экономики очень важно точно знать экономическую сущность и содержание ее категорий.

Деньги, выполняя свои функции средств обращения, являются посредниками между актом покупки и актом продажи, в этой функции деньги становятся капиталом.

Капитал - это деньги, пущенные в оборот и приносящие доходы от этого оборота. Оборот денег - это вложение их в предпринимательство, передача в ссуду, сдача в наем. Таким образом, деньги создают условия для появления финансов как самостоятельной сферы функционирования денежных отношений.

Финансы - система денежных отношений, выражающих формирование и использование денежных фондов в процессе их оборота».

Отже, навчальний переклад має неабияке значення для оволодіння студентами усіма мовними нормами. Перекладаючи тексти за фахом, наш студент зможе у своїй подальшій професійній діяльності орієнтуватися у професійній термінології.

Список літератури:

1. Мацько Л.І. Українська мова: формування національної свідомості // Педагогіка і психологія.- 1996. - №1 с.70.
2. Мельниченко В.Я Творчі роботи на уроках української мови. Конструювання. Редагування. Переклад / В.Я. Мельничайко
3. Потебня А.А. Эстетика и политика./ А,А,Потебня – М. 1976. – с. 229
4. Стельмахович М. Етнопедагогічні основи методики української мови (теоретичний аспект проблеми)// Українська мова і література в школі. – 1993.- №5-6.-с.19-23
5. Ткаченко О.П. Мовне самоствердження українців на тлі історичного досвіду народів світу // Дивослово.-1994.-№4.с15-19